

Nevelési – pedagógiai feladatok a Kárpát-medence magyarságának sportéletében

SZONTAGH PÁL

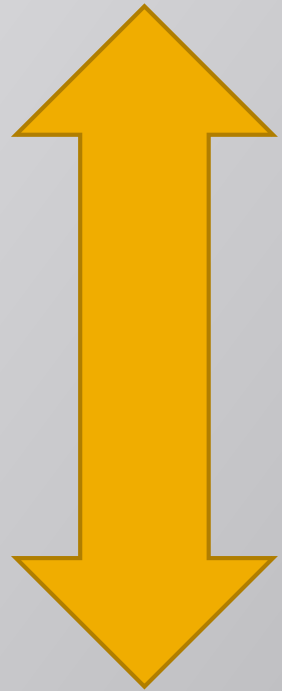

"A sport, az nem csak testnevelés, hanem a léleknek is a legerőteljesebb és legnemesebb nevelő eszköze. A sport fogalma azonban nem tévesztendő össze a puszta testi ügyességgel, a rekordhajhászással, a nyereségvadászással és a primadonnáskodásokkal. Az utóbbiaknak nemcsak, hogy a sporthoz semmi közük, de a sportnak egyenesen ellenségei. A sport elsősorban szellemi fogalom. Egy sportcsapat a társadalomnak kicsinyített képe, a mérkőzés az életért való nemes küzdelem szimbóluma. Itt a játék alatt tanítja meg a sport az embert rövid idő alatt a legfontosabb polgári erényekre: az összetartásra, az önfeláldozásra, az egyéni érdek teljes alárendelésére, a kitartásra, a tettekézségre, a gyors elhatározásra, az önálló megítélésre, az abszolút tisztességre és mindenek előtt a "fair play" a nemes küzdelem szabályaira. Aki ezeket tudja, és akiből a lélek férfiasságát, az érdeklődést, az önállóságot és alkotni vágyást nem verjük ki 12 vagy 17 év örökös magolással, ijesztgetéssel és fenyegetéssel, az meg fogja állani helyét az életben. Ezért zárja be Cambridge déli egy órakor tantermeit és nyitja meg sportpályáit.,,

(Szent-Györgyi Albert, 1930)

Sportnevelés szerepe – az egyén szempontjából

Egyéni boldogulás

Sikerélmény

Motiváció

Kudarctűrés

Sikertűrés

Életmód

Példaadás

Tudatos életvezetés

Erőfeszítés →
eredmény

Sportnevelés szerepe - a közösség szempontjából

Integráció

Társadalmi
mobilitás

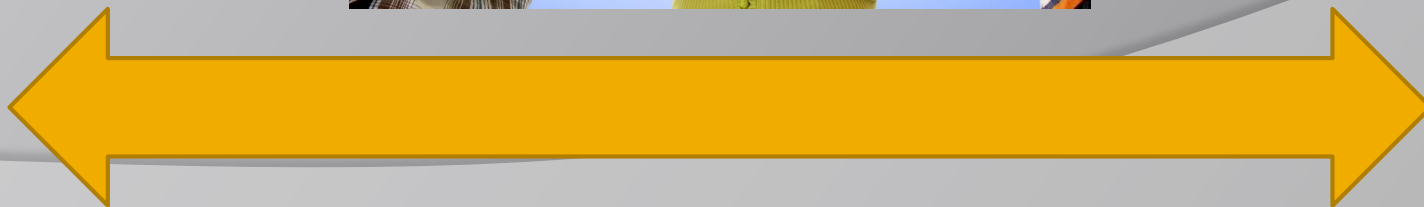
Értéktudat

Nemzettudat

Közösségi
felelősségvállalás

Identitás

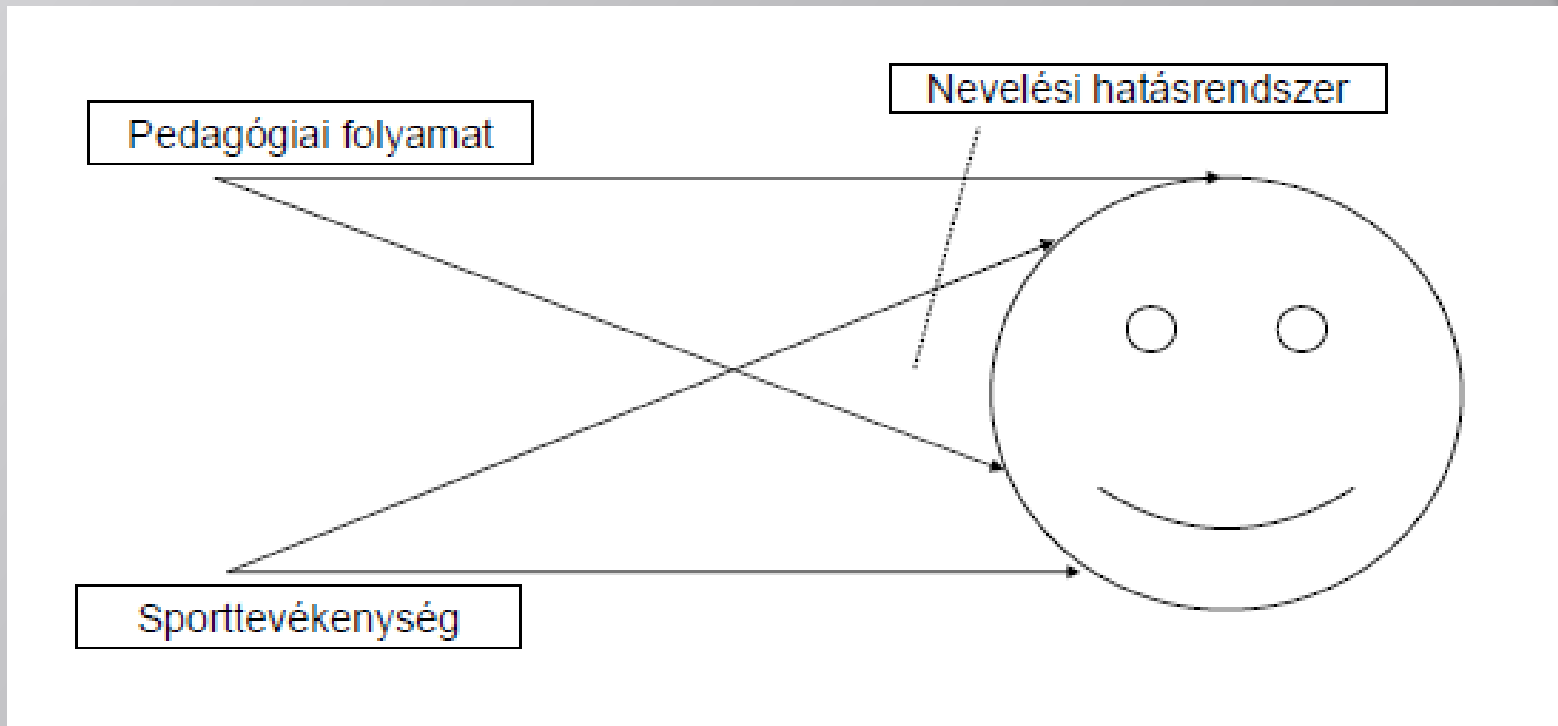
Sport és nevelés kapcsolata

Nincs nevelés sport nélkül

Nincs sport nevelés nélkül

A nevelési hatásrendszer

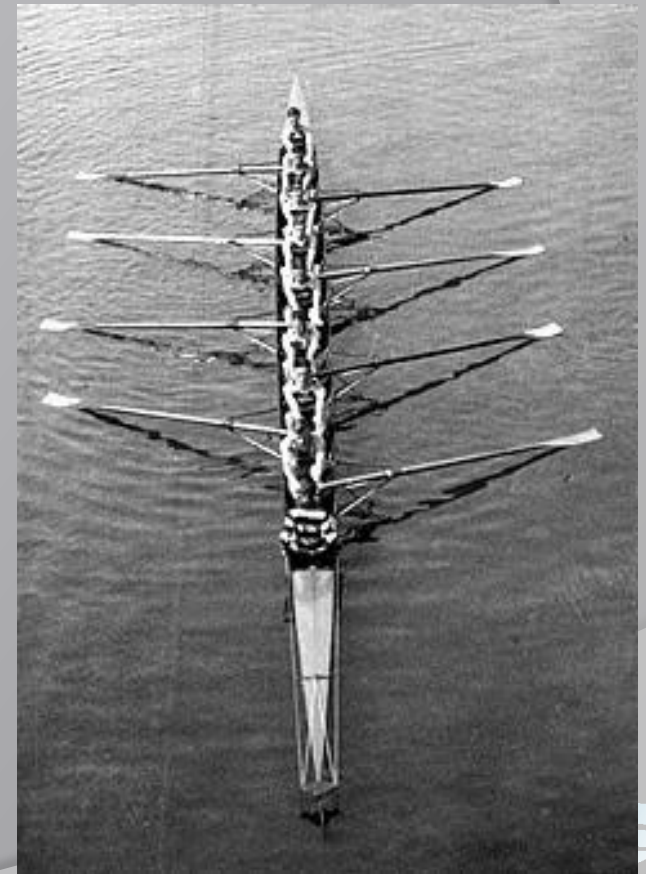

Forrás: Bíróné Nagy Edit: Sportpedagógia

A sport etikai hatásai

- Társas együttműködés
- Az egyén és a közösség egymásra utaltsága
- Azonnali visszacsatolás
- Szabályozott érték- és normarendszer
- Viselkedéskultúra

A sport etikai hatásai

- Dopping
- Pedagógiai erőszak
- Rasszizmus
- Huliganizmus

sportoló = sportember ?

A sport szocializációs hatásai

- Kommunikáció
- Közösség
- Eredmény = érték
- Alkalmazkodókészség
- Kitartás
- Önbizalom
- Külső körülmények elfogadása

A sport szocializációs hatásai

- Eredménykényszer
- Agresszivitás
- Szabálytalanság
- Csalás
- Csordaszellem
- Objektivitás kikapcsolása

Globalizációs hatások vs. nemzeti identitás

- Nemzetközi sportbrandek (Real, Barca)
- Nemzetek feletti bajnokságok (EBEL)
- olimpia, vb, EB
- Nemzeti válogatottak
- Sportversenyek rendezése

honosítások?

Szülők, nevelők felelőssége!

Sport és közösség

- Kollektív magatartás
- „Együtt sírunk, együtt nevetünk”
- Szabályrendszer önkéntes elfogadása
- Tolerancia, szolidaritás
- Egymásrautaltság
- Hagyományápolás

Sport és hazafiasság

- XX. század közepéig összefüggés a honvédelemmel
- A sport közösségformáló erejének felhasználása a nemzeti identitás kialakításában
- Sporttörténet → kultúrtörténet
- Nemzetközi kontextus – nemzeti sajátosságok

Sport és protestáns nevelés

„A szabadidő helyes kihasználására a zenehallgatás és a testgyakorlatokkal foglalkozás tűnik a legcélszerűbbnek. Az előző azért, mert elűzi a szív gondjait és a szomorúságot, az utóbbi pedig, mert rugalmassá teszi a testet és megőrzi az egészséget. A legnagyobb előnyük azonban mégis az, hogy megóvják a népet a nagyétkűségtől, a szabadosságtól és a szerencsejátéktól, ami sajnos oly gyakori manapság az udvarokban és a városokban.”

(Luther Márton)

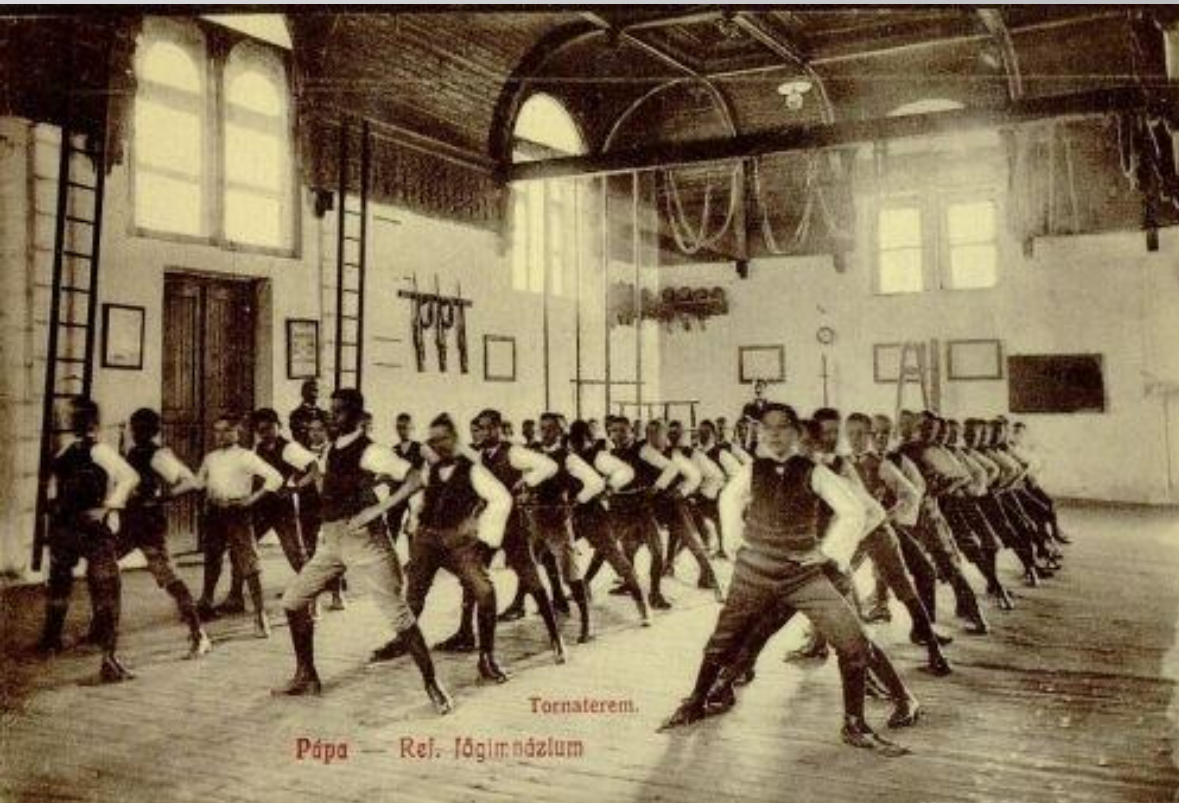
- 1542 Brassó: szabadnapokon szervezett csapatjátékok (Honterus)
- 1650 Sárospatak: testgyakorlatok a délutáni pihenőidőben (Comenius)
- 1657 Debrecen: szabadidő eltöltése labdával és más játékokkal (küzdő és fegyveres testgyakorlatok tiltása!)
- 18. század vége: Márosmarosszigeti Református Líceum engedélyezett és tiltott játékok listája

- 1840-es évek tanrendbe iktatott testnevelés órák a protestáns iskolákban (Debrecen: a testnevelés rendes tantárgy, melyet a felsőbb osztályos diákok vezettek)
- 1858 Sárospatak: heti két kötelező testnevelés óra (1860: tornaterem)
- 1863 Debreceni Református Kollégium Kuglizó Társasága

(Forrás: Millisits Máté: A protestáns testnevelés évszázadai)

Tornaterem.
Pápa — Ref. főgimnázium

Ref. főgimnázium udvara

„Aki ugrál az...

... büszke magyar!”

Köszönöm megtisztelő figyelmüket!

Szontagh Pál

igazgató

Református Pedagógiai Intézet

szontagh.pal@reformatus.hu